

EUROPSKA UNIJA

EUROPSKI PARLAMENT

VIJEĆE

**Bruxelles, 18. ožujka 2026.
(OR. en)**

2025/0262(COD)

PE-CONS 8/26

NDICI 3	COWEB 11
DEVGEN 14	ELARG 12
RELEX 114	MAMA 24
PE 10	MOG 28
ACP 11	GLOBAL GATEWAY 8
COAFR 27	FIN 163
COASI 23	ECOFIN 117
COEST 71	CODEC 126
COLAC 14	

ZAKONODAVNI AKTI I DRUGI INSTRUMENTI

Predmet: UREDBA EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA o izmjeni Uredbe (EU) 2021/947 u pogledu povećane učinkovitosti Jamstva za vanjsko djelovanje

UREDBA (EU) 2026/...
EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA

od ...

o izmjeni Uredbe (EU) 2021/947
u pogledu povećane učinkovitosti Jamstva za vanjsko djelovanje

(Tekst značajan za EGP)

EUROPSKI PARLAMENT I VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegove članke 209. i 212.,

uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije,

nakon prosljeđivanja nacrtu zakonodavnog akta nacionalnim parlamentima,

u skladu s redovnim zakonodavnim postupkom¹,

¹ Stajalište Europskog parlamenta od 10. ožujka 2026. (još nije objavljeno u Službenom listu) i odluka Vijeća od

budući da:

- (1) Instrumenti Unije za vanjsko financiranje, uključujući Europski fond za održivi razvoj plus (EFOR+) kako je uspostavljen Uredbom (EU) 2021/947 Europskog parlamenta i Vijeća², i dalje se vode ciljevima i načelima vanjskog djelovanja Unije, kako je utvrđeno u članku 3. stavku 5. te člancima 8. i 21. Ugovora o Europskoj uniji (UEU), te politikom Unije u području razvojne suradnje kako je utvrđeno u članku 208. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU). Mjere za unapređenje učinkovitosti Jamstva za vanjsko djelovanje uspostavljenog Uredbom (EU) 2021/947 („Jamstvo za vanjsko djelovanje”) trebale bi se provoditi na način koji je potpuno u skladu s tim ciljevima i načelima, pritom osiguravajući usklađenost politika Unije i prioriteta partnerskih zemalja.

² Uredba (EU) 2021/947 Europskog parlamenta i Vijeća od 9. lipnja 2021. o uspostavi Instrumenta za susjedstvo, razvoj i međunarodnu suradnju – Globalna Europa, izmjeni i stavljanju izvan snage Odluke br. 466/2014/EU Europskog parlamenta i Vijeća te stavljanju izvan snage Uredbe (EU) 2017/1601 Europskog parlamenta i Vijeća i Uredbe Vijeća (EZ, Euratom) br. 480/2009 (SL L 209, 14.6.2021., str. 1., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/947/oj>).

- (2) Zbog globalnog geopolitičkog i geoekonomskog konteksta Unija mora ponovno potvrditi svoju predanost uspostavi uzajamno korisnih partnerstava s partnerskim zemljama, među ostalim svoju predanost konsolidaciji demokratskih institucija, jačanju regionalne stabilnosti i sigurnosti, odgovoru na migracijske izazove, poticanju ljudskog razvoja, diversifikaciji lanaca opskrbe, podršci međunarodnom poretku utemeljenom na pravilima i odgovoru na posljedice agresivnog rata Rusije protiv Ukrajine.
- (3) Unija i njezine države članice kolektivno su i dalje najveći svjetski pružatelji službene razvojne pomoći, zbog čega je potrebna velika vidljivost za njihove strateške ambicije i djelovanja. U okviru pristupa Tima Europa politike međunarodne suradnje Unije i njezinih država članica trebale bi se međusobno nadopunjavati kako bi se poboljšali djelotvornost, učinak i dodana vrijednost njihove kolektivne pomoći te doprinijelo jačanju svijesti i vidljivosti djelovanja Unije i njezinih država članica u partnerskim zemljama.

- (4) U Draghijevu izvješću o budućnosti europske konkurentnosti iz 2024. preporučuje se da se veća uključenost privatnog sektora i smanjenje pretjerane ovisnosti o vanjskim čimbenicima postigne osiguravanjem isporuka sirovina, čistom energijom, održivim gorivima namijenjenim uporabi u prometu i čistom tehnologijom iz cijelog svijeta, te poboljšavanjem i iskorištavanjem strategije Global Gateway utvrđene u Zajedničkoj komunikaciji Europskog parlamenta, Vijeća, Europskog gospodarskog i socijalnog odbora, Odbora regija i Europske investicijske banke od 1. prosinca 2021. naslovljenoj „Global Gateway” („strategija Global Gateway”), kao i planova rasta za zemlje proširenja i sveobuhvatnih partnerstava sa susjedstvom, za što su potrebna dodatna sredstva.
- (5) Važan financijski instrument Unije za ostvarivanje ciljeva strategije Global Gateway i strateških ulaganja je EFOR+, a posebno njegovo proračunsko jamstvo koje je sastavnica Jamstva za vanjsko djelovanje. Povećanjem učinkovitosti Jamstva za vanjsko djelovanje oslobodilo bi se financiranje prioriteta vanjskog djelovanja Unije, uključujući moguće proširenje strategije Global Gateway, uz istodobno usvajanje diferenciranog pristupa prilagođenog kontekstu partnerskih zemalja, osobito onih za koje je utvrđeno da prolaze kroz nestabilnost ili sukob, najmanje razvijenih zemalja i visoko zaduženih siromašnih zemalja.
- (6) Uzimajući u obzir rizike od stranog utjecaja i konkurentnih inicijativa, pri provedbi fonda EFOR+ trebalo bi paziti na to da se osigura da Unija u okviru Jamstva za vanjsko djelovanje pruža potporu samo operacijama koje su u skladu s vrijednostima i interesima Unije i kojima se osiguravaju jednaki uvjeti i pošteno tržišno natjecanje za poduzeća iz Unije.

- (7) EFOR+ se suočava s vrlo velikim potrebama Europske investicijske banke (EIB), Europske banke za obnovu i razvoj (EBRD) i drugih razvojnih financijskih institucija, kako je potvrđeno Komisijinom evaluacijom instrumenata za vanjsko financiranje iz višegodišnjih financijskih okvira za razdoblje 2014. – 2020. i 2021. – 2027.
- (8) Jamstveno pokriće fonda EFOR+ moglo bi se do 2027. povećati korištenjem viškova iz Europskog fonda za održivi razvoj (EFOR) kako je uspostavljen Uredbom (EU) 2017/1601 Europskog parlamenta i Vijeća³ i učinkovitijom upotrebom proračunskog jamstva Unije tako da se obveza Unije u okviru isključivog namjenskog investicijskog područja EIB-a za operacije s državnim partnerima i nekomercijalnim podržavnim partnerima smanji sa 65 % na 60 %. To smanjenje obveze proizvodilo bi učinke tek nakon izmjene odgovarajućeg sporazuma o jamstvu između Komisije i EIB-a. Dodjelom viškova iz ranijih instrumenata u korist fonda EFOR+ ne bi se smjelo dovesti u pitanje pregovore o višegodišnjem financijskom okviru za razdoblje nakon 2027.

³ Uredba (EU) 2017/1601 Europskog parlamenta i Vijeća od 26. rujna 2017. o uspostavi Europskog fonda za održivi razvoj (EFOR), jamstva EFOR-a i Jamstvenog fonda EFOR-a (SL L 249, 27.9.2017., str. 1., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2017/1601/oj>).

- (9) Za dodjelu viškova jamstva fonda EFOR rezervacijama fonda EFOR+ od 31. prosinca 2024. potrebno je odstupanje od članka 216. stavka 4. točke (a) Uredbe (EU, Euratom) 2024/2509 Europskog parlamenta i Vijeća⁴.
- (10) U interesu uravnoteženog i uključivog vanjskog djelovanja kojim se uvažavaju šire geopolitičke obveze Unije, dodjelom viškova jamstva fonda EFOR rezervacijama fonda EFOR+ trebalo bi se uravnotežiti financiranje u odnosu na sve prihvatljive regije, kako je utvrđeno u financijskim omotnicama za geografske programe utvrđenima u Uredbi (EU) 2021/947, a posebno s minimalnim iznosima dodijeljenima geografskim programima iz članka 6. stavka 2. točke (a) te uredbe.
- (11) Za omogućivanje korištenja sredstava jamstva fonda EFOR+ za plaćanje aktiviranja jamstava fonda EFOR od 31. prosinca 2024. potrebno je odstupanje od članka 214. stavka 6. Uredbe (EU, Euratom) 2024/2509.

⁴ Uredba (EU, Euratom) 2024/2509 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. rujna 2024. o financijskim pravilima koja se primjenjuju na opći proračun Unije (SL L, 2024/2509, 26.9.2024., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj>).

- (12) Kapacitet EIB-a, EBRD-a i razvojnih financijskih institucija za učinkovito izvršavanje dodatnih sredstava trebalo bi povećati pojednostavnjenjem okvira za operacije mješovitog financiranja, konsolidacijom sporazuma o jamstvu i tehničkoj pomoći s istim provedbenim partnerom i smanjenjem učestalosti financijskog izvješćivanja s obveze tromjesečnog na obvezu polugodišnjeg izvješćivanja. Pojednostavnjenje je ključno za mobilizaciju velikih privatnih ulaganja, povećanje učinka poluge fondova Unije i stvaranje predvidljivog okruženja za privatne partnere koji su voljni zajednički ulagati u održivi razvoj.
- (13) Uz to bi se radi pojednostavnjenja trebala ukinuti obveza provedbenih partnera da revidiraju informacije o pojedinačnim operacijama u okviru sporazuma o jamstvu koje provedbeni partneri trebaju dostaviti u svojem godišnjem izvješću Komisiji, jer se ne zahtijeva Uredbom (EU, Euratom) 2024/2509.
- (14) Učinkovitost i pojednostavnjenje trebali bi biti popraćeni primjerenom transparentnošću i odgovornošću, u skladu s Komisijinim obvezama izvješćivanja prema proračunskom tijelu na temelju članka 41. stavka 7. Uredbe (EU) 2021/947, uključujući jasne informacije o uspješnosti fondova EFOR i EFOR+, o iskorištavanju sredstava, dodjeli sredstava programima i projektima, utvrđenim ukupnim viškovima i deficitima, podrijetlu svih viškova i iznosima predloženima za preraspodjelu. Komisija bi trebala osigurati jasno i redovito izvješćivanje o dodatnosti operacija fonda EFOR+, uključujući dokaze da portfelji koji se podupiru imaju viši profil rizičnosti od usporedivih uobičajenih ulagačkih aktivnosti provedbenih partnera.

- (15) S obzirom na to da ciljeve ove Uredbe, to jest poboljšani angažman Unije s partnerskim zemljama i smanjenje njezine pretjerane ovisnosti o vanjskim čimbenicima, ne mogu dostatno ostvariti države članice, nego se zbog opsega i učinka djelovanja oni na bolji način mogu ostvariti na razini Unije, Unija može donijeti mjere u skladu s načelom supsidijarnosti utvrđenim u članku 5. UEU-a. U skladu s načelom proporcionalnosti utvrđenim u tom članku, ova Uredba ne prelazi ono što je potrebno za ostvarivanje tih ciljeva,

DONIJELI SU OVU UREDBU:

Članak 1.
Izmjene Uredbe (EU) 2021/947

Uredba (EU) 2021/947 mijenja se kako slijedi:

1. u članku 30. stavak 4. zamjenjuje se sljedećim:

„4. Odstupajući od članka 212. stavka 3. Uredbe (EU, Euratom) 2024/2509 Europskog parlamenta i Vijeća^{*}, vraćanja i prihodi generirani financijskim instrumentom uspostavljenim ovom Uredbom pripisuju se izvornoj proračunskoj liniji nakon odbitka troškova i naknada za upravljanje.

Odstupajući od članka 216. stavka 4. točke (a) Uredbe (EU, Euratom) 2024/2509, svaki višak rezervacija namijenjenih jamstvu fonda EFOR na temelju Uredbe (EU) 2017/1601 prijavljen 2025., 2026. i 2027. u radnom dokumentu priloženom nacrtu proračuna u skladu s člankom 41. stavkom 5. točkom (h) Uredbe (EU, Euratom) 2024/2509 koristi se za rezervacije za proračunsko jamstvo koje se podupire fondom EFOR+.

Sredstva iz prvog i drugog podstavka ovog stavka čine unutarnje namjenske prihode u smislu članka 21. stavka 5. Uredbe (EU, Euratom) 2024/2509.

^{*} Uredba (EU, Euratom) 2024/2509 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. rujna 2024. o financijskim pravilima koja se primjenjuju na opći proračun Unije (SL L, 2024/2509, 26.9.2024., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj>).”;

2. u članku 31. stavku 8. dodaje se sljedeći podstavak:

„Odstupajući od članka 214. stavka 6. Uredbe (EU, Euratom) 2024/2509, sredstva iz fonda EFOR+ koja se odnose na izdvajanje rezervacija za proračunsko jamstvo koje se podupire fondom EFOR+ i na koje se upućuje u članku 214. stavku 4. prvom podstavku točkama (b) i (d) Uredbe (EU, Euratom) 2024/2509 koriste se za plaćanje aktivacija jamstva fonda EFOR u iznosu većem od 10 milijuna EUR u 2025., 2026. i 2027.”;

3. u članku 36. stavku 1. drugi podstavak zamjenjuje se sljedećom:

„EIB ima isključivo pravo na operacije s državnim partnerima i nekomercijalnim podržavnim partnerima u okviru isključivog namjenskog investicijskog područja. U okviru isključivog namjenskog investicijskog područja doprinos iz vlastitih sredstava podrazumijeva se kao preuzimanje preostalog rizika, a jamstvom EU-a pokriva se 60 % ukupno isplaćenog iznosa za koji se jamči u okviru EIB-ovih operacija financiranja, uz oduzimanje vraćenih iznosa i dodavanje svih povezanih iznosa.”;

4. u članku 38. stavak 6. briše se.

Članak 2.
Stupanje na snagu

Ova Uredba stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Ova je Uredba u cijelosti obvezujuća i izravno se primjenjuje u svim državama članicama.

Sastavljeno u ...

Za Europski parlament
Predsjednica

Za Vijeće
Predsjednik/Predsjednica
